

STANDARDY PRO POSKYTOVÁNÍ NEMOCNIČNÍ KAPLANSKÉ SLUŽBY V EVROPĚ¹

ÚVOD

Standardy pro poskytování nemocniční kaplanské služby v Evropě jsou společným prohlášením, které popisuje péči poskytovanou církvemi a náboženskými společnostmi v oblasti zdravotní péče v Evropě. Text je míněn jako orientační bod a průvodce pro všechna náboženství a denominace při formování duchovní péče poskytované v oblasti zdravotní péče.

Označení osoby, která poskytuje duchovní péči, se liší v různých náboženstvích, denominacích, tradicích, národech. V tomto dokumentu jsou termíny „**kaplan**“ a „**pastorační**“ chápány jako všeobecně přijímané, nicméně nejsou restriktivní.

Dokument je výsledkem 7. konference Evropské sítě nemocničních kaplanů, která proběhla ve finském Turku ve dnech 12.-16. 6. 2002 za účasti 40 reprezentantů církví a organizací z 21 evropských zemí. Dokument čerpá ze zkušenosti různých zastoupených tradic a spojuje dohromady standardy pro poskytování nemocniční kaplanské služby z Evropy i odjinud.

1. KAPLANSKÁ SLUŽBA VE ZDRAVOTNICTVÍ

Kaplani poskytují pastorační službu v různých zdravotnických zařízeních nemocným i těm, kdo se o ně starají: poskytují pomoc v oblasti existenciálních, spirituálních a náboženských potřeb a čerpají při tom z osobních, náboženských, kulturních a společenských zdrojů.

2. ORGANIZACE A ROZVOJ KAPLANSKÉ SLUŽBY

- a) V jednotlivých evropských zemích je kaplanská služba organizována různými způsoby. Je to dáno:
 - řízením uvnitř církví a náboženských společností
 - zdravotnickými institucemi
 - státními zdravotnickými směrnici a politikou
 - kaplanskými asociacemi
- b) Kaplanskou službu vykonávají duchovní i laici, kteří prošli odborným výcvikem v oblasti pastorační péče, mají zplnomocnění od své náboženské komunity a jsou uznáni zdravotnickým systémem.
- c) Kaplanská služba je součástí práce multidisciplinárního týmu.

¹ Překlad: MUDr. Mgr. Marie Opatrná, Ph.D.

Poznámka překladatelky: Slovní spojení „**health care chaplaincy**“ překládám v tomto dokumentu „**nemocniční kaplanská služba**“. Jako jiná vhodná česká varianta se mi jeví slovní spojení „**klinická pastorační péče**“, kterou běžně používám v česky psaných textech.

Pro překlad slovního spojení „**faith groups**“ jsem volila v češtině užívané spojení „**církev a náboženské společnosti**“.

3. OKRUHY ČINNOSTI NEMOCNIČNÍCH KAPLANŮ

Kaplani jsou k dispozici pacientům, příbuzným, dalším blízkým osobám, návštěvám a také personálu proto, aby:

- a) dosvědčovali a chránili nesmírnou hodnotu a důstojnost každé osoby
- b) byli připomínkou existenciálního a spirituálního rozměru utrpení, nemoci a smrti
- c) připomínali uzdravující, pomáhající, usměrňující a usmiřující sílu náboženské víry
- d) se snažili dbát na to, aby bylo vyhověno spirituálním potřebám lidí různých náboženství a kulturních okruhů při zachování respektu k jejich osobnímu přesvědčení
- e) se snažili chránit pacienty před nevhodným a nežádoucím duchovním obtěžováním nebo proselytismem
- f) poskytovali podpůrnou spirituální péči empatickým nasloucháním a dávali najevo porozumění těm, kteří prožívají úzkost
- g) konali bohoslužby, obřady a udělovali svátosti, každý podle své náboženské tradice
- h) sloužili jako členové multidisciplinárního zdravotnického týmu
- i) poskytovali a účastnili se výukových programů pro zdravotnické profesionály a účastnili se jich
- j) působili jako prostředníci a smířčí osoby a aby poskytovali obhajobu těm, kteří potřebují zastání ve zdravotnickém systému
- k) podporovali výzkumné programy týkající se spirituální péče a účastnili se jich;
- l) posuzovali a vyhodnocovali účinnost poskytované spirituální péče
- m) pomáhali společnosti uvědomovat si potřeby a požadavky lidí, kterým slouží, potřeby a požadavky těch, kteří o ně pečují, i potřeby a požadavky zdravotnických systémů

4. TEOLOGICKÉ, PASTORAČNÍ A ETICKÉ OTÁZKY

Kaplanská služba je zdrojem teologických, pastoračních a etických otázek, které by měly být zahrnuty v programech a diskusích týkajících se:

- a) teologických a pastoračních problémů
- b) spirituálních/existenciálních potřeb a hodnot
- c) etických (včetně biomedicínských) problémů
- d) zdokonalení pastorační péče ve zdravotnictví

5. VZDĚLÁVÁNÍ, FORMACE A SUPERVIZE

Ti, kteří pracují v nemocniční kaplanské službě, procházejí po celou dobu své služby profesionálním výcvikem na úrovni, která odpovídá jejich ustanovení.

Tento proces zahrnuje:

- a) teologické a pastorační vzdělávání a reflexi
- b) informovanost o zdravotní péči
- c) praktickou/klinickou supervizi
- d) duchovní vedení